

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Éducation nationale,
de l'Enfance et de la Jeunesse

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de la Culture

Pressedossier

Gesetzprojet iwwer d'Promotioun vun der Lëtzebuerger Sprooch

16. November 2017

Gesetzprojekt iwwer

d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch

De 15. November 2017 huet de Regierungsrat de Gesetzprojekt iwwer d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch ugeholl. Domat ënnersträicht d'Regierung nach eemol hiren Engagement, fir d'Roll vum Lëtzebuergesch an der Gesellschaft ze stäerken an d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch a Kultur kohärent an nohalteg ze sécheren.

De Gesetzprojekt gesäit eng Partie Mesurë vir, déi d'Regierung am Kader vun der Strategie fir d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch festgehalten hat.

1. Strategie fir d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch (Mäerz 2017)

Den 9. Mäerz 2017 hat d'Regierung hir Strategie fir d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch virgestallt. Si huet domat d'Wichtigkeet vun der Lëtzebuenger Sprooch als Kommunikations-, Integratiouns- a literaresch Sprooch ënnerstrach a sech fir d'Promotioun vum Lëtzebuergesch am Kader vun der Méisproochegkeet am Land engagéiert.

D'Strategie gesäit 40 Mesurë vir, mat deenen d'Regierung Strukture schafft, Prozesser initiéiert a Moyenen investéiert fir eng laangfristeg Fërderung vum Lëtzebuergesch an alle Beräicher vun der Gesellschaft. Domat äntwert si op eng breet Demande vun der Populatioun, woubäi grad déi Jonk Lëtzebuergesch als Kommunikatiounssprooch benotzen.

2. Gesetz iwwer d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch

2.1. En Exposé des motifs op Lëtzebuergesch

De Gesetzprojekt huet missen op Franséisch geschriwwen ginn, well Franséisch d'Sprooch vun der Legislatioun an der Justiz ass. Den *Exposé des motifs* vum Gesetzprojekt iwwer d'Promotioun vun der Lëtzebuenger Sprooch ass op Lëtzebuergesch geschriwwen. E bitt en Iwwerbléck iwwer d'Entwécklung vum Lëtzebuergesch an d'Sproochesituatioun vun haut.

2.2. Ziler vun der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch

De Gesetzprojekt definéiert d'Ziler vun der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch, déi vun der Regierung a vun den Institutionen transversal ëmgesat ginn:

1. d'Wichtigkeet vun der Lëtzebuenger Sprooch stäerken;
2. de Gebrauch vun der Lëtzebuenger Sprooch an d'Recherche iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch ënnerstëtzen;
3. d'Léiere vun der Lëtzebuenger Sprooch a vun der Lëtzebuenger Kultur fërderen;
4. d'Kultur an der Lëtzebuenger Sprooch virundreiwen.

2.3. 20-Joresplang fir d'Lëtzebuenger Sprooch

Déi grouss Linne vun der Ëmsetzung vun der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch ginn an engem Aktiounsplang festgeluecht, deem iwwer zwanzeg Joer geet.

All fënnef Joer gëtt d'Realisatioun vun deem Aktiounsplang evaluéiert, an de Plang kann deementspreechend ugepasst ginn.

2.4. Nationale Präis fir d'Verdéngschter ronderëm d'Lëtzebuenger Sprooch

D'Regierung ka Präisser verginn, fir Initiativen, déi nohalteg zur Fërderung vun der Lëtzebuenger Sprooch an dem Sproochbewosstsinn bäidroen, ze encouragéieren an ze valoriséieren, oder Leit (Auteur, Editeur, Museker, Wëssenschaftler, ...) fir hir Verdéngschter ronderëm d'Lëtzebuenger Sprooch auszezeechnen.

2.5. Institutiounen an Acteuren an der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch

De Gesetzprojet schafft eng Rei vun Institutiounen an Acteuren, déi un der Ëmsetzung vun der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch bedeelegt sinn.

2.5.1 Kommissär fir d'Lëtzebuenger Sprooch

De Kommissär fir d'Lëtzebuenger Sprooch ass zoustänneg fir den 20-Joresplang fir d'Lëtzebuenger Sprooch auszeschaffen an d'Ëmsetzung ze koordinéieren. Hie suert fir eng national Plattform, op där all wichteg Informatiounen zesummegebroen an aktualiséiert ginn.

De Kommissär kuckt och, datt d'Offer u Coursë fir Lëtzebuergesch ze léieren duergeet, zu Lëtzebuerg an am Ausland. Hie mécht de Suivi vun de Kloen iwwer de Gebrauch oder Net-Gebrauch vum Lëtzebuergesch an den ëffentleche Servicer.

2.5.2. Interministerielle Comité

De Kommissär gëtt a senger Aarbecht ënnerstëtzt vun engem interministerielle Comité, an deem all Ministère representéiert sinn.

2.5.3. Zenter fir d'Lëtzebuenger Sprooch

De Gesetzprojet gesäit en Zenter fir d'Lëtzebuenger Sprooch (*Centre pour le luxembourgeois*) vir, deem zur Realisatioun vun der Politik iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch bäidréit an dee sech och ëm d'Promotioun vum Lëtzebuergesch op nationalem an internationalem Niveau këmmert.

Den Zenter dokumentéiert d'Lëtzebuenger Sprooch, hir Geschicht, d'Dialekter, mee och de villsproochge Kontext. Den Zenter organiséiert Ausstellungen a Konferenzen, an och all Joer en nationalen Dag vun der Lëtzebuenger Sprooch a Kultur.

Den Zenter bitt dem Bierger an den Administratiounen eng Rei Servicer, en Online-Dictionnaire, Iwwersetzungen, eng Helpline, esou wéi dat zanter Joren den LOD (Lëtzebuenger Online Dictionnaire) mécht. D'Leit, déi beim LOD schaffen, ginn an den Zenter iwwerholl.

Den Zenter an de Kommissär schaffen enk mat den aneren Acteuren an deem Beräich, virun allem mat de kulturellen Instituter, zesummen.

2.5.4. Conseil fir d'Lëtzebuenger Sprooch

De Conseil fir d'Lëtzebuenger Sprooch (*Conseil permanent de la langue luxembourgeoise*), deem zanter 1998 besteet, ass e berodend Organ vun der Regierung. Hie gëtt säin Avis iwwer d'Reegele vun der Schreifweis an der Grammatik vun der Lëtzebuenger Sprooch, an iwwer d'Phonetik an de gudden Gebrauch vun der Lëtzebuenger Sprooch. Säin Avis gëtt och gefrot bei de Gesetzprojeten a -propositiounen iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch an d'Sproochesituatioun zu Lëtzebuerg.

De Conseil fir d'Lëtzebuenger Sprooch huet eelef Memberen, déi Expert sinn am Beräich vun der Lëtzebuenger Sprooch, woubäi op d'mannst véier Fraen a véier Männer mussen dra genannt ginn.

3. Biergerforen iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch (2018)

Am Joer 2018 organiséiert d'Regierung partizipativ Biergerforen iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch. All d'Bierger kréien do d'Méiglechkeet, hir Meenung zu der Plaz an der Roll vum Lëtzebuergeschen a vun den anere Sproochen an eiser Gesellschaft auszedecken a konstruktiv Virschléi a Suggestiounen zu deem Thema matzedeelen an ze diskutéieren.

Dofir ginn tëschent Fuesent an Ouschteren eng Partie Foren uechter d'Land organiséiert. Et gëtt och eng Online-Plattform geschaf, fir jiddwerengem ze erméiglechen, sech un der Diskussioun ze bedeelegen.

D'Resultater a Konklusione vun deem partizipative Prozess ginn an engem Biergerrapport festgehal. Dee Rapport kritt de Kommissär fir d'Lëtzebuenger Sprooch, fir e mat an den 20-Joresplang iwwer d'Lëtzebuenger Sprooch afléissen ze loossen. De Biergerrapport gëtt och der Éffentlechkeet virgestallt.